

Prosjekteringsanvisning Innendørs skilt

1. Om prosjekteringsanvisninger

Prosjekteringsanvisninger for Sykehuset Telemark er inndelt etter fag tilsvarende NS 3451.

Alle som utfører planleggings- og prosjekteringsoppgaver for Sykehuset Telemark skal gjøre seg kjent med gjeldende prosjekteringsanvisninger.

Avvik fra prosjekteringsanvisningene i et byggeprosjekt:

Alternative utførelser skal avklares med prosjektleder i samråd med de faglige ansvarlige ved sykehuset. Endelig utførelse skal dokumenteres skriftlig med godkjenning fra Eiendomssjef.

Slik godkjenning endrer ikke det ansvar den prosjekterende har for egne arbeider ifølge NS 8401/NS 8402 og Sykehuset Telemark supplerende kontrakts bestemmelser.

2. Formål

Prosjekteringsanvisningens formål er at innendørs skilting standardiseres. Skiltprogrammets viktigste oppgave er å gjøre det enkelt for besøkende å finne fram på sykehuset. Skiltene skal være standardisert med navngivning og god lesbarhet. De skal være tydelige og informative. Skiltprogrammet skal understøtte den valgte grafiske profilen slik at den oppleves som en helhet. Anvisningen skal bidra til en kostnadseffektiv profesjonell prosjektering og forvaltning (FDV) av skiltene.

Anvisningen er utarbeidet med supplerende og utfyllende informasjon og benyttes i tillegg til NS 3041: Norsk standard for Skilting- veiledning for plassering og detaljer (<https://forhandsvis.standard.no/product/2528534/nb>) og Byggforsk detaljblad om skilting 327.101 (<https://www.byggforsk.no/dokument/3034/skilting>).

3. Definisjoner

Orienteringsskilt: Gir opplysninger om hvilke funksjoner og fag som er i bygget.

Retningsskilt: Angir riktig retning til bestemte steder og funksjoner.

Avmerkingsskilt: Angir hvor man befinner seg, bestemmelsessted.

Denne prosjektanvisningen omfatter ikke:

- Tekniske skilt som markerer dører, tekniske rom og utstyr.
- Påbud/forbud/varselskilt som gir retningslinjer for oppførsel og hva man bør eller ikke har anledning til å gjøre.
- Talende skilt

4. Beskrivelse

4.1. Prinsipper

Det er utarbeidet Retningslinje for innendørs skilting ved Sykehuset Telemark (ID 15113) som omhandler ansvar og prinsipper og forvaltning av skiltkonseptet.

Prosjektanvisningen må ses i sammenheng med retningslinje, ID 15113.

4.2. Målgruppe for skilt

Skiltkonseptet skal ivareta at besøkende til sykehuset finner frem. Det skiltes fortrinnsvis til funksjoner som pasienter selv skal finne frem til. Skilting for interne behov holdes til et minimum for å unngå overskilting og forstyrrende informasjon som besøkende ikke har nytte av.

Det skal skiltes i fellesarealer, til toalett, heis og trappeløp, resepsjoner/informasjonspunkt, ventesoner og utgang(er).

Ved behov for skilting av rommets funksjon eventuelt behandlernavn benyttes standard dørskilt med mulighet for utskifting av tekst, denne (https://hsorhf.sharepoint.com/:w:/r/sites/intranett-sthf/Lydia/_layouts/15/Doc.aspx?sourcedoc=%7B0A3FB0A0-0C6E-4F88-9953-5CB0A5E0C986%7D&file=Mal%20for%20navneskilt%20-%20d%C3%B8rskilt.docx&action=default&mobileredirect=true&DefaultItemOpen=1) malen benyttes.

4.3. Farger

Alle skilt ha sort matt foliert bakgrunn og hvit matt foliert tekst.

Klebetekster på dører til sengeheis/vareheis skal hvit matt foliert bakgrunn og sort matt foliert tekst.

Ved særskilt behov for markering av ambulanseinnganger/akutt skal det benyttes rød folie med hvit tekst.
Fargekode

4.4. Font

Fonten Segoe skal benyttes på alle skilt. Den er tilpasset retningslinjer for universell utforming og anbefales for god lesbarhet. Den gir et funksjonelt og tidløst uttrykk. Første bokstav i teksten skal ha stor forbokstav og øvrige små bokstaver, egennavn har stor forbokstav. Det skal ikke benyttes kursiv eller fet skrift. Det skal ikke benyttes kun store bokstaver i tekst.

Fontstørrelse på overskrifter skal være større enn den man har under (oppramsing.) Oppramsing skal i tillegg ha innrykk mot høyre.

4.5. Oppsett

Rekkefølge på tekst skal være fortrinnsvis være alfabetisk.

På oversiktsskilt skal sengeområder benevnes før andre funksjoner. Det skal benyttes kontrastfarger på aktuell etasje og teksten: «Du står her»

Piler skal stå lengst mot venstre, deretter tekst og til slutt piktogram.

4.5.1. Skriftstørrelser

Det skal benyttes 5,5 mm høy skrift som hovedregel (første bokstav måles), ved innskutt linje under er standard fonthøyde 3,7 cm. Ved behov for større skilt med lengre leseravstand skal det benyttes skiltplate på 90 mm eller 110 mm.

4.5.2. Piktogrammer og piler

Det skal benyttes internasjonale piktogrammer. Eksempel: Toaletter, HC-toaletter, bad, stellerom, resepsjoner/henvendelsepunkt, trapp og heis. Piktogrammene skal utformes tilsvarende farge og kontrast som øvrig tekst.

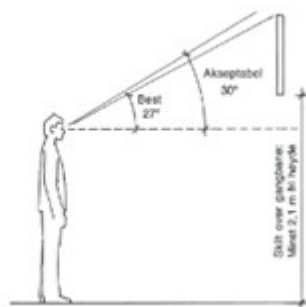
Pil symbolene skal være standardiserte og ha samme font og farge som øvrig tekst på skiltet. Pilen skal angi første bevegelsesretning og flervinklede piler bør unngås.

4.6. Plassering

Skiltene skal plasseres slik at de er lette å se og lese. De må ikke være til hinder eller fare for alminnelig ferdsel. Det skal ikke plasseres traller eller vogner foran skilt. I kommunikasjonsarealer bør leseren kunne stå foran skiltet uten å hindre trafikkflyten. Skiltene skal helst stå på tvers av gangretningen. Det er viktig med god belysning og å unngå motlys, refleks eller blending. Skilt skal være godt synlig fra både stående og sittende stilling.

Skilt bør plasseres i synslinjen og innenfor en lesevinkel på maksimalt 15 grader til hver side for midtnormalen på skiltet. Generelt bør skilt som skal leses på kort avstand, dvs. 2 meter eller mindre, plasseres i høyden 0,9-2,1m, men fortrinnsvis i øyehøyde 1,4-1,6m.

Høyde til underkant av utkragede eller hengende skilt må være minst 2,1 meter innendørs. Øvre lesevinkel maks 30 grader (helst 27 grader).

4.7. Utførelse

Skilt skal produseres i robust utførelse. Folie på skilt skal være mulig å bytte ut uten å erstatte hele skiltet.

Skilt skal skrues fast, ikke limes. Skiltet skal ha matte overflater for å unngå refleksjoner og dårlig lesbarhet (se vedlegg for spesifikasjoner).

5. Taktil skilting og ledelinjer

Eldre bygg:

Taktil skilt ved håndløpere ved trapper og tablåer i heis anbefales. Hvit skrift på sort bakgrunn gir den beste kontrasten.

Det anbefales å montere taktile etasjemarkeringer med opphøyde tall og punktskrift på alle håndløpere i trapper i alle etasjer. Skiltet skal følge håndløperens utforming og materialitet og monteres i slik at hånden naturlig berører skiltet når man begynner å gå oppover i trappen.

Ved variasjon i materialitet i håndløper, skal det også påregnes mulighet for variasjon i materialitet i skilt. Det kan tas utgangspunkt i at skiltet i de fleste tilfeller utformes i sort matt lakkert metall med raderte kanter. De skal påmonteres mest mulig sømløst på håndløperen og det må tas høyde for høy slitasje.

Nybygg:

Krav til universell utforming skal følges.

6. Referanser

FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Likestillings- og diskrimineringsloven.

Plan- og bygningsloven

Byggteknisk forskrift, TEK 17 med veiledning § 17, Universell utforming

<https://dibk.no/regelverk/byggteknisk-forskrift-tek17/12/iii/12-17/> (<https://dibk.no/regelverk/byggteknisk-forskrift-tek17/12/iii/12-17/>)

6.1. Referansebesøk og informasjonsinnhenting:

Ahus, nytt sykehus Drammen, Sykehuset i Vestfold, Sykehuset i Østfold, Haraldsplass, St Olavs.

Vedlegg

 Oversikt Symboler Maler.pdf (<https://kvalsys.sykehuspartner.no:48000/qs/rest/binaryfiles/32670>)

 Spesifikasjoner.docx (<https://kvalsys.sykehuspartner.no:48000/qs/rest/binaryfiles/33315>)

Dokumentinformasjon

ID:	15239	Versjon:	1.8
Type:	Retningslinje	Modul:	Støttefunksjoner
Forfatter:	Agnete Dalevoll	Godkjent av:	Agnete Dalevoll (12.06.2026)
Revideres før:	14.05.2027		
Ansvarlig enhet:	🏢 Sykehuset Telemark HF / Sykehuset Telemark / Stab økonomi og virksomhetsstyring / Eiendom		
Adresse:	https://kvalsys.sykehuspartner.no/#/documents/15239		